

Cuvîntul autorului

Frânturi dintr-un jurnal liric

Scriu ce-mi trece prin cap, cînd îmi trece și bineînțeles că-mi dau seama că în ceea ce scriu sînt mai multe afinități literare cu Borges sau Jimenez ori Aleixandre și mai puțin cu Goga, care de altfel a fost bun prieten al familiei din partea mamei mele.

„De un timp încoace, am scris doar frînturi rupte direct din suflet. Fără ajutor, fără dicționar, fără înflorituri. Și mai ales fără să-mi pese de ce s-a mai scris, de ce gîndesc criticii sau chiar ce gîndesc ori simt cititorii, dacă or exista. Doar așa am putut fi liber, doar așa îmi lasă pana urme pe care pot să mă odihnesc.

De cîte ori nu m-am lăsat de scris!? După fiecare rînd, am avut o senzație de sfîrșeală cînd universul tuturor posibilităților se limita la spațiul finit, alb, al paginilor nescrise.

Și, cu toate acestea, niciodată nu am simțit vreo neliniște, vreun regret. Mă gîndeam că Dumnezeu mă va supune altor încercări, căroră le voi răspunde pe măsura mea, necondiționat, așa cum am făcut-o de cînd ne-am cunoscut.

Uneori, în acele momente binecuvîntate, am simțit palma lui caldă pe fruntea mea rece. Și, ca într-o explozie epileptică, sub ochii uimiți, alte pete albe, alte pagini se umpleau cu litere și cuvinte noi, în parte necunoscute.

De aceea, bag seama, niciodată de atunci încoace nu am avut putința de a reține ori, mai mult decît atît, de a recita din ceea ce am scris. M-am gîndit că nu sunt eu singurul, alesul, care, din fericire sau din păcate, este doar un instrument.

Nu un Stradivarius, ci unul simplu, prin care murmurul magicului trece nefiltrat.

Nu știu cum gîndesc ceilalți, dar pentru mine poezia este doar muzică de coloși pusă în cuvinte. Cuvinte care nu îmi aparțin.

Cotidianul mistic îl explic așa: Pentru mine, barierele plantă-animal-om, la fel ca și toate celelalte bariere, cum ar fi: spațiu-timp, vis-realitate etc. sunt doar niște invenții recente. Eu, vrînd-nevrînd, mă aflu în acest punct unde toate acestea sunt o entitate.

Împreună suntem un străjer care încă mai are tăria să înfrunte știința și banalitatea cotidiene.

Dimitrie Grama

I.

Prietene, ce bine că ne-am regăsit

Nimic nu se construiește pe piatră; totul se construiește pe nisip, dar trebuie să construim ca și când nisipul ar fi piatră.

Jorge Luis Borges

(Lumea se împarte în două)

Lumea se împarte în două,
apoi în trei, patru, cinci,
și așa mai departe ...

Lumea este deci
o amoeba
care a învățat
să vorbească.

(La fiecare răscruce mă opresc)

La fiecare răscruce
mă opresc,
îmi fac semnul crucii
și pășesc cu dreptul înainte
pe drumul bun,
ales de Domnul.
Așa am făcut
o viață întreagă.
Și de aceea nu pot
să mă dumiresc
cum de am ajuns aici
în mahalaua asta
plină de ticăloși!?

(Sunt plin de iubire)

Sunt plin de iubire
și abia aștept să o împart
cu voi oameni buni!
Aștept plin de iubire
și iubirea putrezește
în mine ...

Când ne întâlnim
îmi spuneți că-s un ticălos
plin de ură!

Dar de fapt, dacă
aș fi fost mai bun,
nu m-ați fi meritat.

(M-am dus să-mi cumpăr tot felul de culori)

M-am dus să-mi cumpăr
tot felul de culori.
- Nu mai avem nici o culoare -
mi-a spus vânzătorul.
Am plecat - și
am lăsat natura
să se picteze singură.

(Prietene, ce bine că ne-am regăsit!)

Prietene, ce bine că
ne-am regăsit!
Avem atâtea să ne povestim!
Stăm față în față
ne privim în tăcere
și așteptăm clipa
când vom fi doi străini
ca să putem pleca fiecare
la treburile lui.

(Am întrebat un înțelept)

Am întrebat un înțelept:
- Înțeleptule, ce se întâmplă
cu lumea asta?
- E întoarsă pe dos!
mi-a răspuns înțeleptul.
Plin de nădejde
m-am reîntors
în mijlocul lumii.
M-am întors pe dos,
dar cu toate astea,
nu simt
nici o deosebire.

(Ridicol! Azi dimineață când am ieșit din bloc)

Ridicol!
Azi dimineață când
am ieșit din bloc pe
ușa turnantă, eu
de fapt, am intrat.
În hol erau câțiva necunoscuți
asezați la o masă rotundă.
- Avem ședință, mi-au spus
și m-au dat afară
printr-o ușă turnantă.
Deci iar am intrat?.....
Și uite așa
mi s-a dus viața!

(M-am împiedicat și)

M-am împiedicat și
am căzut
din creangă în creangă.
Pământul era undeva jos
departe și mic.
M-a apucat așa, deodată,
o spaimă cumplită
și m-am oprit
în plină căzătură.
Repede m-am dezpiedicat
Și acum habar nu am
ce să mai fac.

Ion Creangă a căzut
și el din creangă în creangă
Și a căzut și din
ion în ion.
A rămas
doar un câmp magnetic
pe care copiii îl învață
la școala primară
atunci când își aduc
aminte de el.

*(Azi dimineață m-am bătut
cu pisica mea norvegiană)*

Azi dimineață m-am bătut
cu pisica mea norvegiană
de pădure.
Pur și simplu
nu m-a recunoscut ...
Zgâriat tot și cu
urechea stângă ruptă
am reușit până la urmă
să scap de
atacul ei feroce.
Privindu-mă în băltoaca
din mijlocul curții
am văzut un șobolan!
Domnule, ce chestie
cu Reîncarnarea asta!

(Venea de la școală cu o carte)

Venea de la școală
cu o carte
de povești în mână.
Pe drum
a întâlnit un soldat
care i-a pus
în mână o pușcă
spunându-i că
Făt-Frumos, de fapt,
e militar.
Și înainte de
a fi apucat
să-și cultive
barba și mustățile
școlarul nostru
era deja ucigas!

(De ce oare la un moment dat)

De ce oare
la un moment dat
în locul Soarelui
am ales
un alt Dumnezeu?
Nu ne-a mai iubit
soarele îndeajuns?
Și dacă așa
stau lucrurile
și știm că Soarele
nu ne mai iubește,
Haideți cu toții
să-l stingem!

(Când preoții vorbesc despre Păcat)

Când preoții vorbesc
despre Păcat
ei se referă de obicei
la mine.
Recunosc, sunt
prototipul păcătosului.
până acum
cîntul nu m-a schimbat
și degeaba am băut
apă sfințită.
Orice fac e
degeaba,
degeaba,
degeaba!
Acum, la apus de zi,
am ajuns să bat
cu un pumn la
Poarta Paradisului
și cu celălalt la
Poarta Infernului
și mă gândesc
ce să fac
dacă se vor deschide
amândouă Porțile
deodată?!

(Au venit unii serioși și fără nici o vorbă)

Au venit unii serioși și
fără nici o vorbă,
ne-au înșfăcat în grabă
și ne-au aruncat în mocirlă,
ne-au aruncat în foc,
așa, la întâmplare.
Eu, însă am avut noroc.
Am fost salvată
de unul cu ochii palizi
de Luceafar.
M-a curățat cu grijă
și m-a pus alături
de alte cărți asemănătoare.

(Marea vine din depărtări de mine neștiute)

Marea vine din depărtări
de mine neștiute
și transpirată toată
mi se așează la picioare.
Dau să o mângâi, dar
se retrage rușinoasă,
iar atunci când,
pe bună dreptate,
o cert,
se întoarce brusc
la mine și cu spume
la gură îmi spune:
-Ssssst ...!

(Tot aud spunându-se)

Tot aud spunându-se:
"să-i fie țărâna ușoară!"
Păi cam jumătate din ei
au fost arși și zac
în cutiuțe de aramă
pe noptiere sau pe televizor!
De aici mi s-a tras,
cred eu,
o neliniște și
o profundă nedumerire
atunci când se vorbește
despre țărână.

(În sfârșit am terminat de scris testamentul)

În sfârșit am terminat
de scris testamentul.
L-am pus frumos pe birou
și după aceea m-am culcat
în sicriu și am murit,
așa, simplu, cum mor
oamenii bătrâni.
Acum aștept cu nerăbdare
să văd ce-or spune
ăilalți atunci când
vor citi testamentul.

(M-am dus la proces cu mari speranțe)

M-am dus la proces
cu mari speranțe.
Judecătorii îmi fuseseră
frați de arme.
Ne-am salvat reciproc viața,
sau mai bine zis:
eu le-am salvat de multe ori viața
fiind cel mai bun ostaș.
Și de câte ori nu mi-au
mulțumit atunci în noroi,
în tranșee!
Acum, după aproape două ore
în care se pare că nici
nu m-au recunoscut,
Frații mei de arme
m-au pus în lanțuri.
Temporar, doar temporar ...
Mâine dimineață
voi fi executat.

(Să se facă Lumină!)

Să se facă Lumină!
Și s-a făcut lumină.
Să se facă Întuneric!
Și s-a făcut întuneric.
Să se facă Nimic!
Și s-a făcut nimic.

(Te visez în fiecare noapte)

Te visez
în fiecare noapte
și de ieri dimineață
te visez și ziua.
Știu bine că
odată și odată
vei pleca din vis
luând cu tine
și ziua
și noaptea.

(Simt ceva care mă oprește să înaintez)

Simt ceva care mă oprește
să înaintez.
Privesc în jur
sunt singur.
Îmi dau seama că viața
mă oprește să înaintez.
Biata de ea!
Vrea să mă ferească
de moarte.

(Printre altele mi-ai spus că)

Printre altele
mi-ai spus că
există un Dumnezeu.
Mi-ai spus că atunci
când te rogi la el
te simți bine.
Printre altele
ți-am cerut un ban
să-mi cumpăr ceva
de mâncare.
Mi-ai întors spatele
și ai plecat
foarte supărat.

(Întotdeauna mă bucur când mă reîntorc)

Întotdeauna mă bucur
când mă reîntorc.
Sunt copil și mă scald
în râu
Sunt nucul din grădina
și casa părintească ...
Anul ăsta nu
m-am putut reîntoarce.
Sunt doar eu.

(Când pot să-l văd pe Dumnezeu?)

Când pot să-l văd
pe Dumnezeu?
- Lunea și Miercurea!
mi-a răspuns un tip ghebos
cu multă barbă.
Nu l-am crezut
și m-am dus să-l văd
pe Dumnezeu
joia viitoare.
Era acolo!
Și joia trecută era acolo
dar nu l-am putut vedea
din cauza ăluia cu barbă.

(Se apropie de tine pe nesimțite)

Se apropie de tine
pe nesimțite și brusc
te trezești în mijlocul ei.
Nu-și cere scuze și
tu nu știi
ce să-i spui.
Și uite așa, din compromis
în compromis,
până la urmă
scapi de ea.
Și atunci unii te plâng,
proclamând solemn:
"L-a părăsit viața"
și alte absurdități ...

(Obosit după o noapte)

Obosit după o noapte
lungă de coșmaruri.
Obosit de o caldură infernală,
am intrat într-o casă mare
cu multă umbră și răcoare.
M-am așezat pe o bancă
să mă odihnesc și
am ațipit cu capul
sprijinit în palme.
Când m-am trezit, cineva
mă scutura de umeri, strigându-mi:
- Nenorocitul, ai intrat aici
să spurci casa Domnului?!
- Nu ți-e rușine?
- Ieși afară!
Și alte lucruri îmi spunea
acel om pe care nici nu-l cunoșteam.
Am ieșit cerându-mi iertare,
neștiind că am intrat
într-o casă străină.
Era ușa larg deschisă ...
Afară, ridicându-mi privirea
am văzut o cruce mare
și un clopot care
acopereau Soarele.

(Pădurea e undeva la periferie)

Pădurea e undeva la periferie.
E mică, se zbate neputincioasă
în vânt și suferă.
Case cu balcon și mici
castele cu lei și alte
bestii de marmoră și ghips
au înlocuit grajdul.
Râul din curte a dispărut
în ținuturi subpământene și
dacă lipesc urechea de pământ
pot încă să-l aud.
Cu mâinile pâlnie făcute
îl strig pe nume și
el îmi răspunde.

(Închid ochii și te chem)

Închid ochii și
te chem
să vii să mă salvezi
din interioarele
pe care doar tu
le cunoști
la fel de bine.

(Străzi aglomerate, tramvaie)

Străzi aglomerate,
tramvaie,
coadă la cantină,
studii,
fum de țigară,
și praf.
1968
Cehoslovacia,
tancuri
și mobilizarea
din Moldova.
Mamaia,
alerg în nisip,
beau cola
și
ascult Beatles.
Mă antrenez
pentru cucerirea
Vestului.

(Cadizul era de fapt un orășel murdar)

Cadizul era de fapt
un orășel murdar
peste care a trecut
un val de mare
și l-a spălat.
Astăzi Cadizul
este alb și strălucitor
pe când marea
e ceva mai murdară.

(Săracul pădurar, prea obosit să ajungă)

Săracul pădurar,
prea obosit să ajungă
înapoi în sat
s-a întins să moară
pe un pat de frunze
unde la marginea pădurii.
Culcat pe o parte
vorbea în șoaptă
cu frunzele și furnicile
și voia să le
mângâie cu degetele
lui uscate.
Simte ceva în palmă și
ridicând mâna
aproape de ochi
vede că ține în ea
un ban de aur.
Uitându-se mai atent
în jurul lui
descoperă o comoara ...
Și moare
cu aur în ochi și
cu un zâmbet care-i
luminează fața.

II.

Mă simt bine sunt aproape singur

Realitatea lasă multe în seama imaginației.

John Lennon

(Imaginează-ți că tu ești Dumnezeu)

Imaginează-ți că
tu ești Dumnezeu
Imaginează-ți că
tot ceea ce există
nu există
Imaginează-ți că
forțat de o
imensă plictiseală
creezi un
nou univers ...
Imaginează-ți că
după chipul și
asemănarea Ta
mă creezi și
pe mine.
În loc să-ți mulțumesc
te întreb:
De ce?

(Imaginează-ți că tu scrii)

Imaginează-ți că
tu scrii
aceste rânduri.
Cu ce cuvânt
vei începe?
Imaginează-ți că
ești mut
și că eu
sunt orb.
Imaginează-ți că
eu la un
moment dat
rostesc acel
cuvânt pe care
doar tu
îl cunoști ...
Se spune că
așa poți scăpa
de muțenie și
de orbire.

(Imaginează-ți că tu ești eu)

Imaginează-ți că
tu ești eu.
Imaginează-ți că
aștepti un răspuns.
Tu care ești Eu
într-un târziu
îți răspunzi
și pari fericită
când ne întâlnim
îmi spui că
tu știai demult
răspunsul pe care
eu nu puteam
să ți-l dau.

(Doar atunci când a căzut îngerul)

Doar atunci
când a căzut
îngerul lui
adrian alui gheorghe
ne-am adus
aminte că
el, îngerul,
e mai bătrân
decât noi.
Cu două zile
mai bătrân!
Adrian a știut
că îngerul
trebuie să
cadă primul.

(Nu are nici un sens și nu se mai poate)

Nu are nici un sens
și nu se mai poate
face nimic,
a mormăit Cioran.
Parisul și lumea întreagă
sunt doar oglinzi
în care un vis
se repetă la nesfârșit ...
Mi-a spus de
mai multe ori
că ar vrea să
se sinucidă.
Nu a făcut-o
până la urmă.
Îl îngrozea gândul
că mort fiind
cineva îi va fura
motoreta.

(Bomba atomică este arma cea mai)

Bomba atomică
este arma cea
mai obișnuită
în luptele
dintre atomi.
Mă întreb dacă
cineva a asistat
vreodată la
o bătaie zdravă
între atomi?
Mă întreb:
de ce vă este
așa de frică
de ea?

(În fiecare noapte visez câte un poem)

În fiecare noapte visez
câte un poem.
Îl repet până când
îl știu bine.
Spre dimineață
îl visez din nou
dar nu mai
sunt singur.
Când mă trezesc
nu mi-l
mai amintesc.
Cineva mi l-a
furat în timp
ce eu încă dormeam

(Cred că mai mult din greșeală am nimerit)

Cred că mai mult
din greșeală am nimerit
în biserica
de peste drum.
În plină slujbă
am nimerit!
Printre altele,
Preotul ne-a avertizat
că Diavolul e neobosit.
Ne-a mai spus
preotul ăla
că Necuratul
vorbește cu noi
tot timpul, și
ne îndeamnă la prostii,
ne îndeamnă să păcătuim.
De când am ieșit
din biserică
mă tot întreb
cum se face că Dumnezeu
nu mai vorbește
cu noi, cu toate că,
de la Facerea Lumii
ne tot rugăm la el
să ne ierte păcatul
că ne-a creat?

(Doamne, te-am chemat de mii de ori)

Doamne,
te-am chemat
de mii de ori
pe nume, dar
nu mi-ai răspuns
nici măcar odată.
Doar azi-dimineață
ai dat un semn
de viață și
mi te-ai arătat
obosit, neras și
simplu îmbrăcat.
Acum, de la
casa de nebuni
vreau doar să-ți spun
că Lumea
nu te cunoaște!

(S-a dat o circulară că-i este interzis omului)

S-a dat o circulară
că-i este interzis
omului să
mai vorbească ...
Acum folosim semne
pe care unii
le înțeleg și pe care
alții nu le înțeleg.
Mâine, cineva
a venit și ne-a avertizat
că și semnele
vor fi interzise.

(Am îmbătrânit în spaimă)

Am îmbătrânit în spaimă
viața atârână de mine
ca un scaiete uscat
și străini fără nume
îmi spun cine sunt.
Am îmbătrânit și
mi-am pierdut pe drum
umanitatea.
Mă prefac că trăiesc
și mai ales,
mă prefac că mă bucur
că trăiesc.
Am îmbătrânit și
mi-am vândut decența.
Mint încontinuu,
mint, fără rușine, pe oricine
îmi iese în cale
Mint în credința că
până la urmă
îmi voi păcăli
Moartea.

(Sfârșit de bal suntem obligați)

Sfârșit de bal
suntem obligați
să ne dăm jos
măștile.
Cineva se apropie
te recunosc
- îmi spune -
și eu te recunosc
- îi răspund -
când ne despărțim
fiecare din noi
se întreabă
ce rost a avut
să ne mințim reciproc?

(Ieri a venit unul la mine)

Ieri a venit unul la mine
și plin de fericire
mi-a spus:
"În sfârșit sunt liber,
Sunt mort de două zile" ...
Liber!
Liber!
a mai strigat,
depărtându-se.
Trist, am tăcut.
N-am vrut să-l dezamăgesc
spunându-i că de acum încolo
va fi sclavul etern
al unei alte forme de existență:
Moartea.

(Frumusetea cerului este adeseori ascunsă)

Frumusetea cerului este
adeseori ascunsă de nori
dar și întărită de ei
în aceeași măsură.
Mă întreb:
de ce femeile înțeleg
acest lucru
mult mai bine
decât bărbații?

(Iubesc războaiele fără ele am fi)

Iubesc războaiele!
Fără ele am fi
lipsiți de istorie.
Pentru asta tu
mă cerți
fără să-ți dai seama
că de fapt tu
ai început
un mic război.
Eu doar iubeam ceva ...

(Stăm față în față și)

Stăm față în față
și ne rățoim
unul la altul
ca doi cocoși
și acum
nici nu ne mai
aducem aminte
de ce.
Continuăm așa
până când
din viitor
vine cineva
cu o pușcă
și ne doboară.
Doborâți atingem
pământul
ținându-ne de mână.

(E vorba de conștiință)

"E vorba de conștiință.
E vorba de caracter!"
mi-a șoptit el la ureche.
L-am privit uimit și am constatat
că a îmbătrânit,
că s-a ramolit.
Mi-am dat seama că
Moartea i-a atins fruntea
și fiind foarte timorat
el vorbește acum
de lucruri pe care
niciodată nu le-a înțeles.

(La moartea oricărui om)

La moartea oricărui om
lumea văzându-și în palmă
propria ei moarte
se roagă pentru
iertarea păcatelor.
Asta se întâmplă și
la moartea ticăloșilor
și a ucigașilor.
Nobil, nu-i așa?
Și totuși mă întreb
cine le obligă pe
babele alea bocitoare
să schimbe și
să ne vândă nouă
imaginea ticălosului
cu una de sfânt?

ILIDIA

Prolog

Sunt pe un peron și aștept să vină trenul. E liniște, e cald și nu văd nici un suflet de om pe care să-l întreb de ce nu mai vine trenul ăla odată.

Mă apropiu de calea ferată și mă uit, mai întâi la dreapta și apoi la stânga, sperând să văd în depărtare fumul locomotivei. Îmi pun mâna la ochi să mă feresc de lumina puternică de miez de zi, dar nu văd altceva decât aerul și depășirile care vibrează, că și când Dumnezeu, din înălțimile văzduhului, le scutură, ușurel, cu mâna.

Îmi șterg fruntea de sudoare și mă așez pe marginea peronului, privind șinele de cale ferată, pe care, acum, pot să le ating cu vârful piciorului. Ele se îndoaie sub privirea mea, se apropie una de alta și, până la urmă, se contopesc într-un râu de metal strălucitor.

Închid ochii și îi redeschid de mai multe ori, dar râul de metal e tot acolo. Acum sunt în mijlocul lui și fierul ăla topit mă duce cu el. Îmi dau seama de asta, privind natura din jurul meu, care se schimbă. E mereu alta.

Câmpii, dealuri, munți, lacuri, sate și orașe îmi trec prin fața ochilor. Unele locuri le recunosc și aș vrea să mă opresc, dar nu pot. În trecere văd mulți oameni care așteaptă pe alte peroane. Unii îmi fac cu mâna și mă strigă pe nume. *Mitruț, unde te duci?!*, strigă ei după mine.

Abia după ce am trecut de ei și după ce i-am pierdut din vedere, îi recunosc. Unii îmi sunt neamuri apropiate, alții doar prieteni și cunoștințe. Trec, însă prea repede și nu apuc să le răspund.

Strig în gol:

- V-am vazut! V-am recunoscut! și sper că ecoul golului dintre mine și ei să se întoarcă înapoi la toți cei care, pe vreun peron, așteaptă să vină vreun tren.

Închid ochii și îi redeschid, uimit să văd cum lumea dimprejur se schimbă și cum eu sunt din ce în ce mai mic și mai neputincios.

Sunt mic, așa cum odată am fost, desculț, în nădragi scurți și *negru ca un pui de țigan*, când râul de fier se oprește.

Tălpile goale mă ard așa de tare încât simt că dacă nu le voi răci, voi arde, voi lua foc!

Alerg cât mă țin picioarele, printr-o pădure, pentru că știu că la marginea ei, e un lac în care pot să mă răcoresc, pot să-mi sting focul din picioare.

Ajung la lac și mă arunc în apele lui albastre și reci. ca o piatra mă scufund până îi ating fundul și abia când ajung în adâncuri, îmi dau seama că ăsta-i *ochiul beiului*. E mult mai albastru decât era înainte, ori văd prin el cerul adânc și nesfârșit?

Înles din lac și pornesc pe drumul pe care îl recunosc și care știu că trebuie neaparat să-l urmez. Alte drumuri nu există și chiar dacă ar exista, eu nu pot să le urmez.

Merg pe singurul drum posibil, cu pași din ce în ce mai mari, în timp ce pădurea, cu umbra ei misterioasă, mă face să cresc.

Când ajung la capul satului, sunt om în toata firea. Îmi urmez calea și prin sat și cu toate că îmbătrânesc cu fiecare pas, nu pot să mă opresc. Sunt nevoit să continui!

Ajung și cu o mâna bătrâna și tremurândă deschid poarta de la Casa Mare și intru, cu pași mărunți și șovăitori, în curte.

Acolo, la o masă mare și rotundă, sunt așezați cu toții: Taica Ion, Baba Floarea, Mama Măra, Mama Nița, Uica Doctoru, Josuica, Uica Cornel, mama și tata, Felicia, Ilie și ceilalți verișori, Minodora, Ion Deală, Baba Vuta, Rita și Pătru Țiganu.

Mă așteaptă să mă așez pe locul meu.

Ne privim mult timp în tăcere.

Când se întunecă și doar lumînările mai luminează lumea, îmi spun: *Bine ai venit, Mitruț!*

Le răspund: *Bine v-am găsit!*

Taica Ion

Ciudat cum, câteodată, amintiri demult îngropate în cufărul tăcerii, sunt trezite de banalitatea cotidiană și cu o intensitate de necrezut sunt reanimate și astfel te pot *întoarce* în timp, creându-ți senzația că pur și simplu ești dublat fizic și spiritual. O jumătate din tine există în acest prezent și în același moment, cealaltă jumătate retrăiește acut niște întâmplări demult considerate uitate, considerate moarte.

Fiind într-o vizită de lucru la Kirkenes, în Norvegia de Nord, unde noaptea polară pare eternă, am avut timp destul să admir întunericul, care aici este *alb și rece*, galben-violet și roșu și câteodată, rareori, verde. În una din plimbările mele de după-amiază, când cerul tocmai se *descărca* în Marea Nordului sub formă de perdele și evantaie imense verzi-aurii și când umbra corpului meu era când inexistentă, când vie și multiplă, o amintire din trecut, m-a forțat, fără milă, înapoi în acel spațiu jumătate realitate, jumătate basm, pe care îl numim copilărie.

Să fi avut 13-14 ani când, împreună cu Adam, vărul meu mai mare, am plănuit o expediție cu bicicletele, de acasă, din Cetatea de Foc, pînă la Ilidia, unde de obicei ne petreceam vacanțele de vară. Nu a fost ușor să ne convingem părinții, dar într-o dimineață senină de iunie, încărcăți cu pâine și cârnați, apă minerală și teniși chinezești, am purces la drum. Erau primele zile de vacanță și înflăcărați de ideea totalei libertăți care ne aștepta împreună cu străbunica noastră, Mama Măra, am parcurs primii kilometri ca duși de vânt. Pe la prânz am ajuns la niște neamuri mai îndepărtate, într-un sat cam pe la mijlocul drumului și micul popas s-a prelungit la stăruința bătrânilor bine intenționați și povățuitori, care mai ales ne-au îndopat cu tot felul de bunătățuri, încât atunci cînd din nou am pornit la drum, abia că ne-am putut urca pe biciclete, așa de umflate ne erau burțile! Încet, încet ne-am intrat în ritm, dar datorită căldurii și datorită cîtorva pene de cauciuc, abia spre seară am ajuns la Oravița, de unde mai aveam vreo 9-10 kilometri pînă la Ilidia, la *Casa Mare*, casă strămoșească, construită vizavi de biserica ortodoxă, pe la 1840.

Abia apucaserăm să ieșim din Oravița și întunericul s-a și lăsat brusc, cum de obicei se lasă el vara, dar cerul plin de stele și o bucătică de lună ne luminau îndeajuns drumul încât să putem înainta ducând bicicletele de ghidon, deoarece drumul de țara plin de pietre și de gropi, nu ne mai îngăduia să pedalăm fără riscul de a ne rupe gâtul. Cunoșteam foarte bine drumul și mergeam în tăcere, obosiți frânți și poate puțin timorați de liniștea profundă, plină de mistere, însă gîndul că

în curând ne vom putea întinde în paturile proaspăt făcute de Mama Măra, ne dădea putere și ne ținea în mișcare.

La un moment dat, când tocmai urcam un deal și lumina slabă a nopții *bătea* puțin din spate, am văzut-o! Reflectată între umbrele noastre, a mea și a lui Adam, umbre cu biciclete, mai era acum o umbră umană.

Ținea pasul cu noi! Ca la un semn și eu și Adam ne-am oprit, probabil în speranța că odată opriți, umbra străină își va vedea singură de drum mai departe și va dispărea așa cum a apărut, sau mai curînd, cred că spaima aceea primară, animalică, pur și simplu ne-a blocat, ne-a înmărmurit. Nu mai era nimeni pe drum sau în apropiere și nu pot să-mi dau seama cît timp am rămas așa, muți și încremeniți, suspendați în ireal, deoarece noțiunile normale, raționale, au încetat să existe și dacă nu ceva cu totul și cu totul deosebit nu ne-ar fi readus la *realitate*, probabil că așa rămâneam, statui la marginea drumului.

Undeva la miez-noapte, cerul s-a deschis în lumină, parcă străpuns de un pumnal de foc, de o ghiulea arzătoare, care se îndrepta spre noi hăituită de tainele îndepărtatelor galaxii. În acea lumină orbitoare, umbrele noastre și umbra *auxiliară*, s-au transformat în adevărate corpuri însuflețite ca și cum *dublurile* noastre impregnate în țărână ne urmăreau cu aceeași curiozitate și intensitate cu care și noi le urmăream pe ele. Și cu aceeași spaimă! Când globul incandescent ne-a trecut pe deasupra capetelor, ne-am aruncat instinctiv cu fața la pământ, dar îmi aduc bine aminte cum umbra însoțitoare nouă, în loc să dispară, așa cum umbrele noastre *naturale* dispăruseră, ea a rămas neschimbată, chiar mai puternic accentuată, în picioare, ca o sculptură de bazalt. Când, într-un târziu, ne-am ridicat în picioare, o noapte nouă, mai adâncă și mai virilă, ne-a înconjurat, reducându-ne la ceea ce de fapt eram: doi copii care făceau cunoștință cu imensitatea. Adam și-a revenit primul în simțiri și cu o voce parcă ceva mai groasă, a îngăimat:

- Cred că a căzut o stea!

Și această cădere de stele, ne-a furat cu ea umbrele, așa că restul drumului l-am făcut întrebându-mă dacă nu cumva lumina aceea născută în plină noapte, m-a făcut să nu mai pot vedea totul ca înainte. Fără alte peripeții sau incidente, am ajuns acasă, unde frânți de oboseală fizică și psihică, ne-am aruncat așa cum eram în paturi și am adormit instantaneu. Dis-de-diminează am fost treziți de niște zgomote de pași hotărâți și insistenți de *du-te vino* în fața ușii care dădea înspre veranda din curte. Iritați ne-am sculat și ne-am dus să vedem cine îndrăznește să ne deranjeze tihna bine meritată, dar deschizând ușa verandei am rămas

nedumeriți, nevăzând pe nimeni acolo. Dedesubt, unde curtea era pavată cu lespezi mari de piatră, era o umbră singulară și întunecată, o umbră sentinelă, care se mișca încoace și încolo. Am închis repede ușa și ne-am aruncat în pat, ascunzându-ne de umbra-stafie pe sub cearceafuri. Bineînțeles că nu am mai putut dormi și la micul dejun i-am povestit străbunicii toate peripețiile noastre din noaptea trecută. Mama Măra a surâs cu înțelegere și blândețe spunându-ne că acum, în sfârșit, și noi l-am văzut pe Taica Ion, străbunul care a ridicat *Casa Mare*. El, spunea străbunica, apare din când în când, adus de forțele naturii și se prezintă urmașilor. Bag sama că vrea și el să știe cine sunt aceia care-i duc mai departe, în timp, numele și strădania. S-a întâmplat și în trecut, de mai multe ori, dar nimeni nu vorbește de astfel de lucruri acum, spunea dânsa, deoarece tinerii de azi nu cred în așa ceva și doar își bat joc de *superstițiile* babalîcilor. Apoi, aproape ceremonios, Mama Măra ne-a luat de mână și ne-a dus în mijlocul curții, unde pe fiecare din noi în parte, ne-a descântat. Întorcându-se de trei ori cu fața de la Apus la Răsărit, Mama Măra l-a rugat pe Taica Ion să ne lase în pace acum când ne cunoaștem așa de bine.

De atunci nu l-am mai văzut sau auzit pe Taica Ion, dar dacă îl voi reîntâlni vreodată, îmi spuneam, eram sigur ca îl voi recunoaște. Așa gîndeam atunci, copleșit de amintiri, când lumina nopții boreale îmi dubla și impregna umbra în orizonturile mișcătoare. Când am intrat în casă nu am putut rezista ispitei și m-am uitat prim geam afară. Acolo, în prag, parcă așteptând să i se deschidă ușa să intre, sau, cine știe, poate așteptând să se termine odată eternitatea, era Taica Ion.

Șarpele

Soarele abia apucase să se ridice pe cer, dar ca întotdeauna, aici la *Casa Mare* din Ilidia, lumina lui era mai vie, mai pură și mai pătrunzătoare, la fel cum și albastrul cerului era aici imaculat, adânc și misterios în comparație cu pâcla cenușiu-alburie, numită cer în marile metropole ale lumii. Ce senzație de liniște și de serenitate! Ce senzație de pace fizică și spirituală! După doar câteva minute afară, fiecare pasăre, fiecare insectă cânta doar pentru mine la fel cum adieri nevăzute de vânt, îmi mângâiau fruntea tocmai atunci când primele broboane de sudoare se pregăteau să se prăvălească în jos, spre ochi și sprâncene.

Stăteam cu ceașca de cafea în față, pe terasa care înconjura în formă de L interiorul casei, absorbind prin toți porii trupului și ai sufletului această tihnă, această stare de vrajă, care, abia acum, după mai bine de treizeci de ani de absență, mi-am dat seamă cât de mult mi-a lipsit. Închizând ochii, aveam strania senzație că bucăți indefinibile *de mine*, se reîntâlnesc, se recunosc, pătrunzându-mă, reîntregindu-mă. Eram din nou eu, acela care putea trăi în armonie cu simplitatea lumii înconjurătoare, acela care nu cerea nimic și nu se aștepta la nimic altceva, decât ceea ce era deja acolo: soarele, aerul curat, verdele strălucitor, ciripitul și celelalte șoapte ale naturii, țarina umilă, pe care doar aici o călcam ușor cu picioarele goale, parcă cu frică să nu o rănesc, să nu o doară.

Fără vreun gând anume, ca în transă, ca într-un vis, m-am ridicat la un moment dat și m-am îndreptat înspre pivniță. Poarta mare și grea de lemn masiv a cedat împingerii mâinilor mele, deschizându-se cu un fel de geamăt profund, că și cum lumina puternică de dimineață ar fi străpuns ca o sabie întunericul subpământean. Probabil că acest geamăt m-a făcut să-mi aduc brusc aminte de ce am intrat în pivniță, de ce am violat acest spațiu demult timp deșertat de vreo atenție omenească.

Am intrat pentru *cinstirea amintirilor*, deoarece aici pe boltele de var nestins erau imortalizate, arse cu flacăra de lumânare, numele noastre, a tuturor fraților și verișorilor, numele prietenilor și cele ale fraților de cruce. Aici era mormântul vacanțelor, mormântul unui timp și spațiu pe care îl numesc *copilărie*, dar pe care l-aș putea numi la fel de bine: inițiere, formare, zbcium sau libertate.

Cu un sentiment de profundă nostalgie și chiar evlavie, am recitit numele celor care odată, demult, au constituit aproape tot universul uman înconjurător. Umblând cu ochii pe pereți, la un moment dat am simțit o ușoară lovitură în ceafă, lovitură care, pentru o fracțiune de secundă, m-a dezorientat, făcându-mă să-mi pierd focusul vederii și în acest fel să-mi pierd abilitatea de a mai identifica vreun nume pe bolta pivniței. M-am întors atunci, normal, înspre ieșire, dar spre nedumerirea mea totală, ușa pivniței dispăruse în continuarea uniformă a zidurilor, închizând afară lumina zilei.

Cu toate acestea, vedeam destul de bine și atribuiam această *vedere*, ușurinței pe care de mic copil am posedat-o, de a-mi acomoda ochii la întuneric. În mod sistematic, am încercat să străbat pivnița în toate direcțiile în căutarea ieșirii, dar indiferent de direcție, nu dădeam decât de beznă și zid, zid și beznă, care, aranjate ca o tablă de șah infinită, încercau să mă piardă în labirintul lor simplu.

M-am oprit să-mi revin, gândindu-mă că, probabil, de la lovitură am făcut o mică comoție cerebrală care bineînțeles mi-a creat această stare de confuzie. Trebuie doar să mă odihnesc puțin, să-mi revin, mi-am spus, așezându-mă. Să fi trecut doar câteva minute, când parcă desprins din literele afumate din perete, un șarpe gros și lung de vreo doi metri, se apropia fără grabă de mine. Privindu-l, mai multe imagini de demult mi-au revenit cu o claritate de nedescris și cu un fel de *constatare normală*, dar în același timp absurdă, l-am recunoscut! Era șarpele casei, pe care bunica îl hrănea cu lapte, lapte lăsat într-o ulcică în fiecare dimineață la ușa pivniței, unde el, șarpele, trăia. Bunica spunea că acest șarpe era păzitorul, cu multă răspundere de altfel, al casei și ca atare, noi trebuie să-i acordăm respect și grijă, altfel s-ar putea ca șarpele să ne părăsească și nimeni nu poate ști ce consecințe grave ar avea plecarea, înstrăinarea lui. Ajuns lângă mine, șarpele m-a *pipăit* cu limba de mai multe ori și parcă mulțumit până la urmă, a început să se ridice până când ochii lui au ajuns la același nivel cu ochii mei.

Mult timp am rămas așa privindu-ne, parcă reciproc hipnotizați, fiecare confundat în lectura adâncurilor celuilalt și cu fiecare pagină pe care șarpele îmi îngăduia să o citesc, ochii lui creșteau și se luminau, copleșindu-mă. Eram din nou copil, în pantaloni scurți, desculț și stăteam așa cum obișnuiam să stau în fiecare dimineață, pe banca de granit din curte, așteptând să mai treacă vremea, să se trezească prietenii. La început nu am auzit nici un zgomot, nici un sunet familiar și lucrurile pe care le fixam cu privirea și încercam să le definesc, se pierdeau într-o masă amorfă, un fel de corp organic care undulându-se în față ochilor mei, executa un dans ciudat. Cu fiecare mișcare a privirilor mele, cu fiecare gând se schimbă și ritmul și natură dansului și în același timp, tot mai multe detalii ale lumii înconjurătoare erau prinse în această mișcare ondulatorie. Trebuie să mărturisesc că eram fascinat de *atribuția* mea personală în construirea și modificarea materiei, de puterea mea de dirijare a lumii înconjurătoare și mai ales eram fascinat de *normalitatea* acestui fenomen! Apoi am auzit glasul bunicii, de data asta, clar și puternic ordonându-mi:

- Nu te mai uita acolo, că te fură, te duce cu el!

Încercam să înțeleg despre ce *acolo* era vorba și mai ales cine stătea gata să mă fure, dar dansul florilor din răsaduri, dansul fluturilor și al văzduhului, dansul pereților și al pământului de sub picioare, mă împiedicau să mă concentrez, să urmăresc vreun gând aparte.

Era cald, mult prea cald și aveam o senzație de greață, dar nu eu spectatorul, ci doar acela în care, din neglijență, sălășluia neputința interioarelor altui copil.

Atunci când tocmai eram pe cale să vomit ori să leșin, a venit bunica și la pas cu ea, șarpele. Am auzit cum îi spune:

- Du-te și arată-i!

Șarpele m-a privit și eu m-am ridicat și am plecat după el, ca și când acest fel de plimbare om-cu-șarpe ar fi fost una din cele mai normale activități de la țară.

Am intrat după el în bezna pivniței și când ochii mi s-au acomodat cu întunericul, am văzut-o pe bunica ieșind din pivniță și am urmat-o. Ajuns afară, om matur, în lumina necruțătoare a soarelui de după amiază, mi-am amintit că bunica era moartă de mult timp. Cu un sentiment de adâncă tristețe m-am îndreptat înspre banca de granit și m-am așezat tăcut, copleșit de gânduri și de amintiri. După un timp, nu știu de unde și cum, lângă mine, pe bancă, a venit și s-a așezat o fetiță. Nu o mai văzusem pe la noi, dar bănuiam că este fetița vreunuia care ajută prin casă, dar când s-a uitat în sus la mine, am avut strania senzație că o cunosc bine, de undeva. Abia mult mai târziu, după ce ea plecase demult, mi-am dat seamă de unde o cunosc.

Ochii ei erau identici ca formă, culoare și expresie cu ochii bunicii și cu cei ai șarpelui. Nu am mai văzut-o de atunci, cu toate că am întrebat prin sat. Se pare că nimeni nu o cunoștea.

Rita

Nu știu de ce, dar în ultimul timp, amintiri și imagini din ce în ce mai clare, îmi răscolesc liniștea de om, care de acum încolo ar trebui să înceapă să uite cât mai multe. Sau poate doar în acest fel, întorcându-ne, vrând-nevrând, în copilărie, în tinerețe, amintirile ne fac să ne acceptăm bătrânețea?

Poate că doar așa se explică faptul că după aproape jumătate de secol de uitare, Rita s-a re-întors să mă învețe să-mi accept bătrânețea, așa cum odată, mai demult, m-a învățat să-mi accept tinerețea.

Aproape toată copilăria și adolescența mi-am petrecut vacanțele de vară la Ilidia. *Casa Mare* a fost naționalizată, dar nu știu prin ce aranjamente, sau poate doar din milă că am pierdut destule, familiei i s-a îngăduit să folosească trei camere de dormit și niște dependințe din curte, printre care și bucătăria de vară. Mai aveam noi o casă strămoșească, la *Socacul Mic*, casa lui Moș Adam, dar acolo nu a mai stat nimeni de zeci și zeci de ani și era, în mare, nelocuibilă, însă avea o grădină mare și frumoasă prin mijlocul căreia curgea un pârâu de munte. Acolo cultivam roșii, ardei, castraveți, fasole verde, ceapă, pepeni și struguri, țineam găini și porumbei și toate aceste produse simple care creșteau de la sine, ne asigurau aproape tot consumul zilnic.

Eram mai mulți verișori și eu eram cel mai mic, fiind cu nouă ani mai tânăr decât Ilie și Ion, cu vreo șapte ani mai tânăr decât Adam și Victoria și cu patru ani mai mic decât sora mea, Felicia. Nu întotdeauna toți verișorii erau acolo și mai ales în ultimii mei ani petrecuți la Ilidia, eram singur, ăia mai mari având deja alte treburi mai importante la oraș. Eu, în schimb, am fost trimis cu regularitate la Ilidia, ca și când părinții mei ar fi semnat un contract cu autoritățile locale, contract care trebuia respectat cu orice preț. Adevărul este că mie îmi convenea de minune acest aranjament, deoarece aproape trei luni de zile eram liber, scăpat de ochii vigilenți ai părinților, scăpat de continua sâcâială: *-Te-ai spălat pe mâini? La ora șase să fii acasă! Să nu te duci singur la strand! Să nu uiți să cumperi pâine!*, etc.

La Ilidia eram însă *controlat* de străbunica, Mama Măra, de bunica Mama Nița și de Minodora, o verișoară de-a mamei, care toate mă adorau, având o părere despre mine poate cu mult mai bună decât o meritam. Cred că felul meu de a vorbi, mai domol, fără înjurături și mai ales interesul pe care întotdeauna l-am avut de a *asista și ajuta* la bucătărie, le-a convins pe aceste femei că sunt un suflet curat și bun. Mi se îngăduia orișice și eu profitam din plin de această generozitate și nu-i deloc de mirare că eu, spre deosebire de ceilalți verișori, abia așteptam să vină vara, să plec la Ilidia.

Aventura începea pe peronul gării CFR din Reșița, de unde împreună cu un adult, mama ori bunica, luam personalul de Timișoara. Îmi plăcea să trag adânc în piept fumul de locomotivă, chiar cu riscul de a-mi intra un pumn de funingine în ochi. La Berzovia trebuia să schimbăm trenul, să luam personalul de Oravița și așezați pe valize așteptam vreo trei-patru ore la umbra unui nuc imens care ne mai scăpa de razele fierbinți și necruțătoare ale soarelui de vară. De la Berzovia la Oravița mergeam la clasa a doua, în vagoane cu bănci tari de lemn, dar care păreau mai curate decât cele de la clasa întâia cu scaune îmbrăcate în țesătură albastră, cu pete mari de grăsime și de transpirație. Mama se ferea de acele locuri spunând că

sunt pline de purici și de păduchi. Plecam dimineața devreme din Reșița și abia înspre seară ajungeam la Oravița. Acolo, la gară, ne aștepta Trifu Țiganu cu trăsura. Asta era datoria lui *de onoare*, fiindu-ne în trecut, din neam în neam, slugi, atât el cât și tot neamul lui. Acum cu toate că era liber și mult mai *bine văzut* de comuniști decât eram noi, el își continua misiunea lui *de onoare* moștenită. Trăsura fusese de fapt a noastră, dar bunica i-a dat-o lui, altfel oricum era naționalizată odată cu casa.

Adevărul este că țiganii Ilidiei nu-i suportau pe comuniști, mai ales că puținii comuniști ai satului erau venetici aduși acolo din Moldova sau Oltenia și spre deosebire de alte sate și orașe din regiune, țiganii noștri au rămas tot așa cum au fost ei din timpuri străvechi, necompromițându-se cu noua ordine, cu noua putere.

Cum se oprea trenul în gară la Oravița, Trifu ne lua bagajele și după ce, galant, o ajuta pe mama sau pe bunica să urce în trăsură, îndemnă caii la drum și începea să moțăie pe bancheta din față a trăsurii, caii știind singuri drumul. Pe vremea aceea nu era încă electricitate la sate și cum se lăsa noaptea, aveam impresia că trăsura era trasă pe un drum de stele, drum croit de siluetele cailor și de figura ușor încovoiată a lui Trifu Țiganu.

Drumul de stele se termina în fața casei, unde întotdeauna ne aștepta Baba Vuța, mică și uscată și cu un chiștoc de țigare în colțul gurii. Venea repede la noi, spunându-ne cu voce răgușită: *Sărumbăna conită și coane Live!*, ne săruta într-adevar mâna și apoi mândra ne conducea la bucătăria de vară, unde pe masă erau așternute bucatele de bun-venit, întotdeauna aceleași: pâine proaspătă făcută în cuptorul nostru de pâine, brânză de munte și caș, roșii, ardei și castraveți din grădină. Ne spunea *poftă bună* și se retrăgea undeva în întunericul misterios al interioarelor casei, să nu ne deranjeze până când ne terminam cina. Baba Vuța făcea parte din aceeași familie de țigani care de vreo sută cincizeci de ani avea *grijă de noi*. Că așa se făleau țiganii noștri: *Lasă conită că avem noi grijă de băiat!* și într-adevăr nimeni nu ar fi îndrăznit să ne facă vreun rău, fără să riște un conflict, mai mult sau mai puțin violent, cu *protectorii* noștri țigani. Cine știe, poate că de frica țiganilor, ne-au îngăduit comuniștii să folosim o parte din *Casa Mare*...!

Într-una din vacanțe când tocmai mi se schimbase vocea și nu-mi găseam rostul prin sat, Baba Vuța a venit la mine și fără nici un fel de introducere, cu voce de râșniță veche, mi-a spus:

- Conașule, am o fată pentru dumneata!

Mi-au trebuit câteva secunde bune până când să înregistrez și să înțeleg mesajul babei, dar corpul meu tânăr cred că a înțeles direct despre ce era vorba.

- E fată curată, nepătată, mi-a spus Baba Vuța. Vin mâine cu ea aici.

Nu știu cum, dar a doua zi tocmai s-a potrivit ca bunica și străbunica să fie plecate la Oravița, la cumpărături și chiar înainte de ora prânzului, Baba Vuța a venit cu fată de mână. N-am recunoscut-o, nu o mai văzusem până atunci. Părea să fie cam de aceeași vârstă cu mine, în jur de vreo cincisprezece ani. Pieptul tânăr i se zbătea neliniștit în bluza subțire de in prin care puteam să-i vad sfârcurile de culoarea ciocolatei. Instantaneu membrul mi s-a întărit ridicându-mi fără rușine nădragii scurți de vară în fața țigăncilor. Atunci Baba Vuța a spus simplu: *Asta-i Rita!* și a plecat lăsându-ne singuri în curtea casei.

Nici eu nici Rita nu am spus nimic, parcă eram muți și eu, mai mult ca să-mi ascund erecția, m-am așezat pe banca de granit din spatele fântânei. Rita a venit și s-a așezat lângă mine descoperindu-și picioarele o palmă bună deasupra genunchilor, invitându-mă parcă să le studiez. Spre deosebire de picioarele mele muschiuloase de alergător, ale ei erau suple, tari și moi în același timp. Cu aceeași simplitate cu care Baba Vuța îmi vorbise, Rita întorcându-se spre mine și atingându-mi umărul cu pieptul ei tare, m-a întrebat:

- Conașule, te-ai culcat vreodată cu o țigancă?

Am dat din cap că nu, dar nu i-am spus că nu m-am culcat cu nici o femeie, țigancă ori nețigancă. Rita m-a luat atunci ușor de mână și ridicându-se de pe bancă, mi-a spus:

- Hai să mergem în casă!

Am urmat-o amețit, în transă, și ea care spre nedumerirea mea cunoștea bine casa, m-a dus în *cancelarie*, cameră folosită, mai demult, ca bibliotecă și birou de lucru, dar acum folosită de mine ca dormitor. Obloanele mari de lemn de la ferestre erau aproape complet închise, să țină răcoare în cameră, nelăsând să pătrundă decât un firicel timid de lumină care nu izbutea să scoată camera din semi-întuneric.

Rita s-a așezat pe pat trăgându-mă lângă ea. Fără grabă și-a scos rochia subțire, rămânând complet goală. Nu pot să-mi explic de ce, dar tocmai atunci virilitatea m-a trădat, părăsindu-mi un membru moale și umil în pantalonii scurți de vară. Am dat să mă ridic, să plec de acolo, dar Rita s-a întins în pat și cu mișcări hotărâte,

aproape că m-a forțat să mă întind lângă ea. Mi-a dat jos pantalonii și coapsele catifelate și sânii tari au început să-mi mângâie corpul încremenit în spaima și deznădejde.

- Nu-ți fie teamă ori rușine, așa-i la început! Aceste cuvinte parcă șoptite de o vrăjitoare de pe alte tărâmuri, mi-au fortificat din nou membrul. Ținându-l cu o mână sigură de mijloc, Rita mi-a spus:

- Conașule, Dumnezeu nu s-a zgârcit când ți-a dat...! și cu un zâmbet ciudat pe buze s-a întors înspre mine, încălecându-mă.

Mai întâi, ținându-mi strâns de mijloc organul rușinos, și l-a plimbat de la buric în jos, frecându-l ușor de locul umed și fierbinte unde picioarele ei suple se legau de restul acela de ciocolată. Ca și când ar fi început un cântec sau o rugă profană, Rita a început să șoptească cuvinte pe care eu nu le înțelegeam și când vocea ei a început să-i tremure în cântec, s-a lăsat greu peste mine lăsându-mi membrul liber să o pătrunda. S-a mișcat apoi în cercuri mărunte deasupra mea, sub mine, unul în altul până când brusc corpul i s-a îndoit din spate ca și când ar fi vrut să străpungă plafonul cu sânii. În același moment organul meu viril a explodat într-o fântână arteziană, făcându-mă să tremur, să gem și să lăcrimez.

O bună bucată de vreme am rămas nemișcați, Rita cu capul culcat pe pieptul meu. Înainte de a pleca, am întrebat-o când mai poate să vină și ea mi-a răspuns doar atât:

- Conașule, eu vin atunci când știu că-i bine...!

Eu aș fi vrut să vină în fiecare zi, dar Rita a venit numai de patru sau cinci ori în toată vara aceea.

La sfârșitul vacanței, Trifu ne-a dus cu trasura la Oravița. Eu am tăcut tot drumul până la Reșița și tot restul anului am fost tăcut și îngândurat ca și cum cineva mi-ar fi dezvăluit o comoară pe care atunci când încercam să o folosesc, se transforma într-o povară necruțătoare.

Reîntors la Ilidia în vacanța următoare cu speranța să o reîntâlnesc pe Rita, Baba Vuța mi-a spus ca Rita e măritată într-un sat vecin, la Socolari. Nu am mai văzut-o niciodată pe Rita, dar amintirea ei m-a obligat să mă reîntorc acolo, la Ilidia, unde ea este etern o vrăjitoare tânără și frumoasă. O vrăjitoare înmărmurită în timp.

Uică Doctoru

Trebuie să recunosc că venirea rușilor și instaurarea dictaturii comuniste în țara noastră, nu m-a afectat deloc, atunci, la început, la sfârșitul anilor 1940, când această realitate a devenit *viață de zi de zi*, a noastră, a tuturor celor care am avut nesăbuiința să ne naștem și să trăim acolo, pe acele meleaguri. Lumea le numea *meleaguri fericite* și așa erau considerate și mai târziu de folclorul local sau național.

Eram, atunci, doar un prunc inconștient și fericirea avea, pe măsura mea, alte înțelesuri, pe care le-am uitat. Zeci și zeci de ani mai târziu însă, din meleagurile nămolose ale subconștientului, îmi revin, ca să-mi conturbe banalitatea cotidiană, imagini, șoapte și frânturi de conversații agitate și aceste fulgurații de amintiri, îmi stîrnesc liniștea.

Câteodată am impresia că ele nu sunt altceva decât invenții ale imaginației, cred că sunt explicații năstrușnice la lucruri pe care nu le-am înțeles și care poate că sunt *amintiri comune* pe care le împart cu mulți alții.

Da, imagini răzlețe, dar mai ales șoapte, pentru că așa îmi amintesc acum, că vorbele erau doar șoapte pe vremea aceea. Vorbeam în șoapte ca și când fiecare cuvânt era un secret care era cu grijă protejat de lumea înconjurătoare.

Din șoaptele altora am aflat că doctorul Ion Teicu, fratele bunicului, pe care noi îl numeam, Uică Doctoru, a fost arestat și pus în trenul care căra *florile Banatului* în Bărăgan.

Nu înțelegeam nimic! Ce avea el, doctorul Teicu, fostul Președinte al Asociației Studenților Români din Străinătate la sfârșitul secolului XIX, fostul prieten al lui Goga și fostul luptător pentru unirea Ardealului cu România, de-a face cu *florile Banatului*?

Din șoaptele altora am aflat că țăranii din satele cărășene și sărmanii Oraviței, au oprit acel tren și l-au scos din el pe Uică Doctoru, ducându-l înapoi acasă la el, la cabinetul lui, acolo unde el neobosit avea grijă de alții mai nefericiți decât era el.

Tot din șoaptele altora am aflat că Uică Doctoru, cu toate că ar fi putut rămâne ca profesor de chirurgie la Institutul Medical Catolic din Roma, s-a reîntors la îndemnul lui Goga, în țară, unde a introdus tratamentul tuberculozei prin

pneumotorax. În șoaptă mamă mi-a spus că Tata Adam, bunicul meu, rămas pentru totdeauna în America, i-a trimis fratelui un aparat *de roentgen* să aibă o unealtă în lupta împotriva TBC-ului, pentru că tuberculoza făcea ravagii mai ales în rândul celor sărmani și prăpădiți, care abia aveau ce să mănânce și cu ce să se îmbrace.

Octavian Goga l-a numit pe Uică Doctoru, *medicul săracilor*, deoarece Dr. Teicu refuza plata de la oamenii săraci și chiar plătea din propriul lui buzunar tratamentele celor nevoiași.

Uică Doctoru a crescut-o pe mama mea și îmi aduc aminte de pozele vechi în care mama era fotografiată împreună cu el și cu Tavi Goga, fotografiile care, și ele, făceau parte din *secretele familiei*.

Vara, la *Casa Mare* de la Ilidia, făceam și eu, pruncul, parte dintr-o realitate care, în fond, era o poveste. O poveste șoptită, o taină îngrijită și străjuită cu dragoste de cei câțiva inițiați și acceptați să o cunoască.

Uică Doctoru din cauză că nu avea timp să se îngrijească de propria lui sănătate și să se protejeze de iradiațiile aparatului de roentgen, a făcut, în timp, o leucemie de iradiere și așa bolnav, leucemic, comuniștii au vrut să-l trimită în Bărăgan. Au vrut să moară acolo, departe de cei pe care el i-a slujit și, poate, salvat de la o moarte sigură și de la o existența mizerabilă și indecentă.

Noroc că l-au salvat săracii Carașului și așa am avut și eu parte de ultimii lui ani de viață. La Ilidia, în *Casa Mare* și la grădina de la Moș Adam, îl auzeam pe Uică Doctoru spunând:

- Aici e Paradisul!

Acolo și numai acolo, lumea era infinit de bună și de mărinimoasă.

Să fi avut doar vreo patru ani când Uică Doctoru, care, de multe alte ori, mă ținea pe genunchi, i-a spus mamei:

-Flori dragă, copilul asta o să ajungă chirurg. Mă văd pe mine, când eram mic, în el.

Nu înțelegeam nimic! Deh, secrete de oameni adulți. Mai târziu când am devenit cât de cât conștient de menirea mea în lume, m-am împotrivit cu înverșunare acestei prorociri și dorinței mamei să continui pe urmele doctorului și

de aceea am ales științele ca subiect de interes. Matematică, fizică, științele abstracte, nu oamenii, care aveau secrete și vorbeau în șoaptă...! Dar până la urmă, profeția doctorului a învins!

Imagini răzlețe, care îmi revin ca și când ar fi doar niște fulgerări pe retină mă înfățișează ca mic copil acasă la Uică Doctoru, la Oravița. Trăia modest în casa jumătate cabinet și laborator. Nimic din luxul doctorilor pe care Ion Teicu îi detesta, deoarece acei doctori tratau pe vremea aceea orbii cu injecții cu apă sterilă sau tuberculoza și alte boli infecțioase cu pastile de zahăr. Singură lui bogăție era biblioteca, în care de-a lungul anilor adunase vreo cinci mii de volume.

Văd și acum acele cărți groase, multe din ele îmbrăcate în piele, de-a lungul tuturor pereților și văd cărți mai subțirele înșirate pe toate mesele și noptierele din casă. Mama mi le arăta și câteodată deschidea vreuna din ele spunându-mi;

- Vezi asta-i a poetului De La Marina, asta-i a lui Goga și astea sunt ale lui Caragiale și Coșbuc, toți fost-au prieteni a lui Uică Doctoru. Erau semnate toate, cu dedicații.

Când Uică Doctoru a murit, în 1953, au venit niște străini, oameni de la raion și, pe lângă casă și aparatul *de roentgen*, au confiscat și majoritatea cărților. Cei care veniseră să *ridice* cărțile, nu păreau deloc impresionați de *bogăția* de hârtie a doctorului și de aceea, bagsamă, rupeau, la întâmplare, pagini din acele cărți că să-și ruleze tutun în ele sau că să le folosească la WC. Râdeau mult oamenii aia, erau oameni veseli.

Vorbeam în șoaptă și mama se minuna de felul în care pot oamenii să fie. Mama mea nu plângea ușor, dar în ochii ei întunecați vedeam atunci o deznădejde pe care eu nu o puteam înțelege. De atunci, de o viață întreagă mă tot străduiesc să o înțeleg.

Moartea în paradis

Abia după vreo doi sau trei ani de la moartea Babei Floarea și a lui Uică Doctoru, ni s-a permis să luăm în folosință o parte din *Casa Mare*.

Construită de zidari italieni în anii 1820-30, vis-a-vis de biserică, *casa teiconilor* este și acum o casă mândră, impunătoare, într-o localitate mică, ca Ilidia. Fațada casei de peste patruzeci de metri în lungime, este sculptată în jurul ferestrelor suple și înalte cu dublu vitraliu și cu solocaturi de lemn articulate în interior, înspre camere.

Poarta principală este o poartă dublă de stejar masiv, sculptată cu diverse figuri geometrice și întărită cu bare de fier. Imediat cum intri pe poartă, la dreapta, este o scară masivă de lemn, de vreo cinci-șase metri înălțime, care duce în podul principal al casei. Tot pe partea dreaptă sunt dependințele, alcătuite din două camere și un *spait* mare și tot acolo este bucătăria de vară, care are un cuptor de copt pâine construit în zid și un cuptor obișnuit cu mai multe plite pe care se gătește mâncarea.

După dependințe, este o poartă, și aia fortificată, care se deschide la Socacul Mic, stradă care duce spre casele de la râu și de la o moară mică, proprietate comună a tuturor sătenilor, care puteau veni acolo oricând, să-și macine grâu sau cucuruz, atât cât aveau nevoie în ziua sau săptămâna respectivă.

Casa Mare se continua în formă de L, cu partea scurtă a L-ului înspre Adam Fisher, dar noi nu ne puteam vedea vecinii, deoarece casa este înconjurată de ziduri înalte acolo unde nu sunt locuințe sau dependințe. Fundamentul casei este ridicat și de-a lungul casei înspre curte este construită un fel de terasă cu coloane de piatră și lemn sculptat pe care se agăța viță de vie. De la această terasă-coridor interior coboară în curtea interioară două scări cu mai multe trepte de granit și tot din această terasă-coridor se deschid ușile înspre fiecare cameră. Că și ferestrele casei și ușile sunt duble, în așa fel, încât, ușile din-afară sunt din lemn masiv și sculptat, iar în interior sunt uși cu geamuri de sus până jos.

În curte, nu departe de casă, e o fântână cu cilindru și roată, acoperită. De-a lungul zidurilor sunt răsaduri cu flori și trandafiri care se urcă pe zid și trec de partea cealaltă la vecini. La capul scurt al L-ului sunt niște trepte de piatră care

coboară înspre pivnița casei. Și pivnița este închisă cu o poartă mare și grea de lemn. Acolo își are domeniile lui șarpele casei, pe care Mama Nița, bunica mea, îl hrănește cu lapte.

Mama Nița îmi spune că străinilor care ocupă acum casă, le este frică de șarpe și au vrut să-l omoare, dar că ea, le-a explicat că la mijloc e un blestem și cel care va omorî șarpele poate să se aștepte la mari tragedii în familia lui proprie. Străinii ne-au lăsat șarpele în pace și, nu știu de ce, ei n-au folosit niciodată pivnița casei.

Prima curte interioară este separată de curtea mai mare din spatele casei tot de niște ziduri înalte, unde la mijloc, înainte de naționalizare, exista o poartă largă de lemn, dar care acum nu mai este acolo. Acum este doar o deschidere mare în zid. În fundul curții ăsteia sunt fostele grajduri de cai, locul unde era ținută caleașca de călătorit, magaziile cu diverse unelte de lucru și tot acolo este WC-ul construit din lemn și care are două locuri de șezut. Nu puteam înțelege de ce or fi făcut un WC cu două găuri una lângă alta.

La *Casa Mare*, nu aveam, ca la Mama Măra, grădină de legume sau zarzavaturi, nu aveam pomi fructiferi, dar la doar cincizeci de metri de acolo, la Socacul Mic, este casa lui Moș Adam, casă mai micuță, doar de vreo trei camere și bucătărie, dar cu o grădină de vis, prin mijlocul căreia curge un pârâu de munte, același pârâu care doar la doi pași mai la deal de acolo, învârte piatra de la Moara Mică.

Aici sunt roșii, ardei și castraveți, ceapă și usturoi, salată, varză, morcovi și ridichi, aici sunt pepeni și lubenițe, dovlecei și flori de mac, caiși, piersici, nuci, meri și pruni. Aici e paradisul lui Uică Doctoru și paradisul bunicului, Tata Adam. Bunicul, care plecase în America prin anii 1926-1927, la îndemnul meu s-a reîntors în țara la sfârșitul anilor 1970 și a răscumpărat de la comuniști casele noastre pe care nu le vânduserăm nimănui niciodată.

Aici a trăit până când a murit, Josuică, fratele cel mare al mamei, care după al doilea război mondial, în loc să se ducă la tată-su în America, a rămas învățător la Ilidia.

Verișorii mei, Ion și Adam, sunt copiii lui Josuică și ei până la moartea tatălui, au crescut la casa de la Moș Adam. După moartea lui Josuică, mama a avut grijă de Ion și de Adam.

Îmi aduc aminte cu multă dragoste de *Uică Josu*, om bun la suflet, *pâinea lui Dumnezeu*, care avea întotdeauna timp și răbdare cu noi, copiii, încercând să ne răspundă la toate întrebările noastre idioate. Avea un talent deosebit de povestitor

și avea mare talent la desen, așa că de multe ori basmele și poveștile lui erau desene colorate. Neștiind să citesc, uitându-mă la desenele lui, îmi aduceam perfect aminte tot basmul respectiv.

Din nefericire, traumatizat de anii de război, dar mai ales traumatizat de transformarea Ilidiei sub comuniști, Josuică și-a legat amarul de sticla de țuică și încet-încet s-a alcoolizat, la fel că alți tineri dezorientați în noua ordine a Ilidiei. Nemaivând grijă de el, simțindu-se tot mai singur, izolat și neînțeles, Josuică s-a îmbolnăvit de tuberculoză și a murit prematur. Dar a murit acolo la Moș Adam și dacă există vreo consolare la moartea lui prematură, este tocmai faptul că a murit în Paradis.

În Casa Mare

E vară plină și abia am ajuns la Ilidia de la Reșița. Sunt mort de oboseală și după ce am mâncat cina, m-am dus direct să mă culc. Mă trezesc în beznă și aud voci ciudate care mă cheamă pe nume: "Mitruț, Mitruț, scoală-te, vino..." și apoi îngrozit, văd umbre diforme în alb care se mișcă după niște lumânări. Îmi trag repede plapuma peste cap și mă ascund sub ea. Acolo, sub plapumă mă simt în siguranță.

S-ar putea să fie *muroni*, dar am niște presimțiri că sunt doar ăia mari, verii mei buni, care încearcă să mă sperie. Îi cunosc bine, sunt antrenat de ei! Zilele se scurg ca de obicei când sunt împreună cu verișorii mai mari, monotone când ei sunt plecați și hiperactive atunci când ei sunt acasă sau atunci când mă iau cu ei. În continuare sunt supus la tot felul de încercări: să fur bomboane din prăvălie, să mă duc pe înserate până la cimitir și alte lucruri educative de genul acesta.

Ilie, care are șaisprezece ani, nu arată nici un fel de respect străinilor care ocupă o parte din casă. Când trece pe lângă ei scuipe pe jos și înjură printre dinți, iar străinii trec repede pe lângă noi și nu spun nimic. Unul din ei este vânzătorul de la *dughean*, de la magazinul care ocupă una din camerele din față și de unde eu fur napolitane și bomboane acrișoare.

Eu fac ca Ilie și mă simt din ce în ce mai fericit la casa noastră. Nu-mi mai păsa că sunt și alți oameni necunoscuți pe acolo. Mă simt sigur și protejat de verii mei mari.

Casa Mare e construită din blocuri de "piatră moale", piatră calcaroasă exploatată local. Când e "tăiată" din munte, piatra asta e umedă, grea și poate fi tăiată cu fierăstrăul, în orice formă. Când s-a uscat, această piatră devine un material de construcție excepțional fiind destul de ușoară deoarece este foarte poroasă dar în același timp foarte rezistentă. Casele construite cu astfel de piatră, sunt ca un termos, ținând camerele răcoroase vara și călduroase iarna.

Ilie mă ia cu el sus în pod să vedem ce-i acolo. Podul are podele de scândură și de-a lungul pereților sunt mai multe lăzi mari de lemn, cufere de lemn și de piele, mobilă veche, un gramofon cu până și manivelă, țigle așezate unele peste altele și alte lucruri care nu știu ce sunt.

Într-o ladă sunt haine vechi de femei, iar în alta sunt costume și paltoane de bărbați, închise la culoare și grele ca naiba. Pe lângă costume și paltoane, sunt și cămăși albe cu pieptar, gulere și manșete de cămăși, făcute dintr-un material tare de parcă ar fi foi de gips, cravate late și papioane și pălării tari și rotunde. Ilie îmi spune că bag samă sunt hainele teiconilor de pe vremea când erau studenți la Budapesta și la Viena sau de pe vremea când mergeau în afaceri la Vrsat și la Biserica Albă.

Ilie își pune o cămașă cu guler tare peste care se îmbracă cu un costum negru, pe cap își pune o pălărie rotundă și așa coborâm în curte. Acolo își aprinde o țigară *Minerul* și cum trece vreun străin pe lângă noi înjură printre dinți:

- Dumnezeii mării voastre de porci și de bandiți!

Ăia se fac că nu aud, trec repede pe lângă noi și dispar undeva în casa noastră care nu-i a noastră. Apoi iese în stradă și se plimbă cu mâinile la spate prin fața bisericii. Și eu, ca un câine credincios, umblu desculț după el.

Marieta

De obicei, înainte de a-mi veni verișorii mai mari de la oraș, nu mi se întâmpla nimic deosebit de când m-am mutat la *Casa Mare*. Fiecare dimineață îmi aștept

prietenii pe banca de piatră din fața bisericii și, când apare câte unul din ei, ne sfătuim ce să facem în dimineața sau ziua respectivă.

Câteodată ne ducem să prindem pești la râu cu mâna pe sub pietre, altădată ne ducem să batem mingea la Cetate. Se mai întâmplă să mă duc cu vreun ortac să-l ajut la grădină să plivim buruienile, lucru pe care nu-l fac la grădina noastră de la Moș Adam. Acolo lucră țiganii noștri, acolo eu sunt *boier*.

Într-o dimineață când, ca de obicei aștept pe banca de la biserică să-mi apară vreun prieten, dintr-o casă puțin mai la vale, iese o fetiță, care după ce se uită atentă la dreapta și la stânga, se îndreaptă spre biserică. N-am mai văzut-o până atunci, dar îmi dau seama direct după cum e îmbrăcată și după fundița roșie din vârful capului, că-i venită *de la oraș*.

Când ajunge în dreptul meu, încetinește puțin pasul, se uită fără rușine la mine, dar nu spune nimic. Nici eu nu spun nimic, mă uit în pământ și simt că mă înroșesc la față și că mă ard urechile.

Trece, însă, fără să se oprească și eu mă simt ușurat că am scăpat așa de ușor de o întâlnire neprevăzută cu o fată *periculoasă* de la oraș. Că așa erau *alea de la oraș*, țâfnoase, rele, impertinente și pârâcioase, nu ca fetele din sat care stăteau tăcute cu mână la gură și se uitau cum ne jucăm noi, băieții.

În orice caz, văd cum fetița asta cu fundiță și sandale roșii, trece strada la Casa Mare, dar nu intră la noi ci intră la *dughean*. Eu rămân tot acolo pe bancă și aștept. Sunt un bun *așteptător*, am răbdare și Mama Nița mă lăuda pentru asta spunându-mi că am calități nobile. Ea nu știe că eu aștept, doar pentru că nu am altceva mai bun de făcut, sau pentru că, pur și simplu, îmi este lene să fac altceva. Pe mine așteptarea nu mă obosește pentru că mi-am dezvoltat în cap *un dialog* cu mine însumi. Îmi pun tot felul de întrebări și-mi dau tot felul de răspunsuri bune, câteodată cu glas tare.

De la Socacul mic apare Ion Gherman și mă întreabă dacă vreau să merg cu el până *în deal*, la ceica lui, să culegem niște mere. *N-am timp acum* - îi spun și Ion pleacă singur să culegă mere. Dacă nu s-ar fi ivit fata asta pe aici, mă duceam cu el, dar acum sunt nevoit să aștept și să văd ce se întâmplă cu ea. Nu știu de ce, dar vreau s-o mai văd odată.

Nu trece mult timp și o văd că iese din prăvălie cu o pungă mare de hârtie groasă în brațe. Abia o căra și se uita pe lângă ea că să vadă pe unde calcă pe drumul ăsta plin de hârtoape. Eu stau pe bancă și mă prefac că sunt foarte ocupat

cu ceva extrem de interesant la genunchiul meu drept, pe care-l pipăi și cercetez ca și când aș fi doctor, dar în același timp trag cu ochiul și la ce face fata aia. Merge bălăngănindu-se, ca o găina beată și se oprește doar când ajunge în dreptul porții de la casa unde locuiește. Înainte de a deschide poarta, se întoarce și se uită îndelung la mine. Eu întorc capul și mă uit în altă parte până când aud că poarta s-a închis în urma ei. Când îmi reîntorc privirea, ea nu mai e acolo și mi-e ciudă pe mine că n-am îndrăznit nici măcar să mă uit ca lumea la ea. *Sunt un căcăcios!*, îmi spun și scuipe a lehamite. Scuipatul îmi cade pe laba piciorului și cu talpa aialaltă goală mi-l întind pe tot dosul piciorului. Fetița de la oraș nu mai iese din casă, dar în schimb, Ion Gherman se întoarce de la ceica lui cu un săculeț plin de mere. Îmi dă și mie un Ionatan și mă întreabă dacă am timp acum să merg cu el să-l ajut că lor le-a fătat o vacă și au multe de făcut. Zic *da* și împreună ne ducem să măcinăm niște cucuruz la Moara Mică.

Pârâul care trece și prin grădina noastră de la Moș Adam, învârte și piatra de la Moara Mică. De obicei aici se macină doar cucuruzul, deoarece făina măcinată aici, nu e o făină fină, *de calitate*, ci aspră, zgrunțuroasă ca și când un uriaș ar fi strivit, sub călcâie, boabele de cucuruz.

La ai lui Gherman fac un fel de botez al vițelului cu mălai proaspăt copt, cu măcăligă, lapte cald, brânză proaspătă și iaurt. La *botezul vițelului* vine și fata de la oraș de mână cu mama ei, tot o orășeancă și le văd cum mănâncă cu poftă mare și mălai și măcăligă cu lapte și cu brânză.

Ion îmi spune că-i o verișoară de-a lui de la Timișoara. Eu fac pe niz-naiul, mă uit pe pereți și nu vorbesc cu nimeni, pentru că mi-e teamă că dacă vorbesc cu cineva, voi fi obligat să vorbesc și cu ea. Lasă să creadă că-s mut! Ion vorbește cu ea și râd împreună și îl aud cum îi spune:

- Ăla-i Mitruț a lui Livaiț!

Fira-r el al dracului de porc" mă gândesc eu, dar tare, nu zic nimic. A lui Livaiț, așa ne spunea lumea din sat nouă, celor de la Casa Mare și Mama Nița mi-a explicat că *iligienii* ne spun așa deoarece noi eram considerați *levantini*, oameni veniți din Sud, din Levant.

Zilele care urmează stau mai mult pe lângă casă și tot aștept să o văd pe timișoreancă cu fundiță și sandale. Când iese din casă, simț că-mi bate inima mai tare și că mi se moaie puțin genunchii. Simt că mi-e dragă fata aia și mă gândesc

atunci că ea *normal* trebuie să-mi fie *drăguță*. Tot nu vorbim, dar ne uităm mai des unul la altul și eu mă întreb dacă ea știe că mi-e drăguță?

Încep să visez nopți la rând că sunt un ostaș, un fel de căpitan de oști, care a fost grav rănit în luptele cu turcii de pe Valea Mare. Soldații mei mă duc pe o targă și pe strada mare e multă lume din sat care mă privește și care mă plânge pentru că sunt rănit mortal.

Cea mai nefericită e *drăguța mea* din Timișoara. Plânge tare și are o fundiță neagră în creștetul capului. Eu sunt foarte mândru de mine și sunt foarte fericit că mor în felul ăsta și cumva îmi doresc să nu mă trezesc din somn, să continui să visez acest vis la infinit.

Într-o dimineață mai înnoarată, eu și ortacii mei hotărâm să stăm acasă la mine și să ne jucăm *Capitalul*. E un joc vechi cu bani verzi și albi și bani albăstriei, cu străzi vechi din București: Șoseaua Kiseleff, Piața Regală, Gara de Nord și altele.

Ion Gherman o aduce și pe verișoara lui și ea vine direct la mine și-mi spune:

- Mă cheamă Marieta și mâine plec la Timișoara!

Îi răspund:

- Bine, pe mine mă cheamă Mitruț. Vrei să te joci Capitalul cu noi?

Ea vrea să se joace cu noi și bineînțeles că vrea deoarece musai că și ea mă considera pe mine *drăguțul ei*. În timpul jocului, vorbesc mult mai mult și cu voce mult mai ridicată decât de obicei ca și cum aș vrea să recuperez tot timpul în care nu am scos o vorbă din gură. Și ea vorbește mult și-mi place tot ce spune!

Îmi pare rău când trebuie să se ducă acasă la ea, mai ales acum când știu că va pleca la Timișoara mult mai devreme decât mă așteptăm. Credeam că va sta și ea, ca și mine, toată vara, la Ilidia.

Noaptea aceea visez din nou că-s căpitan de oști pe moarte și *drăguța mea* plânge și plânge și eu sunt fericit că ea plânge după mine.

A doua zi ies de dimineață pe stradă să văd dacă într-adevăr pleacă sau dacă nu cumva s-au răzgândit și mai rămân un timp la Ilidia. Aș vrea tare mult să mai rămână, să mai vorbim cu voce tare, să ne mai jucăm Capitalul și să ne mai uităm unul la altul.

Dar văd că în fața casei lor este deja trăsura lui Ion Țiganu, care bag-samă că-i duce la tren la Oravița. Ion Țiganu iese cu mai multe valize pe care le încarcă în trăsura lui cam răblăgită și apoi iese și Marieta cu mama ei și se urcă și ele în trăsură. Când trăsura pornește, Marieta se întoarce și-mi face semn cu mâna și eu îi răspund.

Ne facem semn cu mână până trăsura dispare la capul satului înspre Funii, înspre dealurile Ciclovei. În urmă a rămas un abur din care încercam să-i recompun chipul.

Pârâul secat

De mai mulți ani trăiesc în Gibraltar, la un pas de Costa del Sol și de Africa. Prieteni și foști colegi din Scandinavia vin pe la mine, mai ales primăvara sau toamna târziu, să-și mai încălzească oasele aici, la Pilonii lui Hercules.

Tocmai acum sunt cu niște prieteni suedezi într-o scurtă excursie prin Andalusia. Ne-am oprit în Ronda, un orașel vechi medieval, cu mare importanță strategică altădată, între Sierra de Libar, Sierra de las Salinas, Sierra del Oreganal și Sierra de las Nieves.

După ce am vizitat orașul și ne-am ospătat cu tot felul de *tapas* și bere rece, scandinavii s-au dus să vadă o coridă. Ronda este renumită în toată Spania pentru toreadorii ei excelenți și pentru taurii puternici și agili, crescuți local, pe lângă Ronda sau în alte părți muntoase și izolate din Andalusia. Prietenii mei și-au rezervat bilete din Suedia, deoarece biletele la o coridă sunt vândute cu mult timp înainte și este imposibil să găsești vreun bilet în aceeași zi în care este corida.

Mie nu-mi plac coridele, oricât le laudă și le prezintă spaniolii ca pe niște spectacole dramatice de teatru. Pur și simplu nu le înțeleg și mă întristează hărțuială la care este expus taurul, hărțuială care culminează cu uciderea animalului.

În schimb, eu cobor jos la cheile râului care trece prin partea de Nord-Vest a orașului și mă așez pe podul de piatră care traversează râul. Nu-i nimeni aici, toată lumea e probabil la coridă și e liniște și pace. Râul de munte curge repede sub mine și eu mă uit adânc în apele lui verzi și apa *mă fură* și mă duce cu ea....

Închid ochii și când îi redeschid, sunt pe podețul de lemn care trece peste pârâul din grădina de la Moș Adam. Pârâul e sec și mă uit cu tristețe la pietrele albe, uscate și șlefuite care parcă ar fi carapacele unor animale preistorice, marine, expuse fără mila luminii necruțătoare a soarelui de vară, expuse indiferenței umane și universale.

Mă uit la pietrele pârâului uscat și pietrele mă fură...!

Din spatele casei vine Iosucă și se așează pe pod lângă mine. E mult mai tânăr decât atunci când l-am văzut ultima oară, dar îl recunosc pentru că am văzut poze cu el atunci când era fecior, înainte de a se duce la război. Iosucă fumează și tace.

După un timp, îl întreb:

- Uică Iosucă, unde-i apa din pârau?

Nu-mi răspunde, dar cu un gest larg, îmi arată cu brațul întins de jur-împrejur și eu urmăresc mișcarea brațului cu privirea și nu văd nimic altceva decât o masă amorfă galbenă-verzuie. Mă străduiesc să văd ceva distinct, dar nu văd nimic.

Atunci Iosucă îmi spune:

- Lasă-ți ochii să vadă ei singuri".

Îmi las ochii să vadă ei singuri și ei se preling pe firul gândului și al amintirii. Ies pe Socacul Mic și se duc la Casa Mare. În curte e Mama Nița care tocmai se duce spre pivniță cu o ceașcă de lapte în mână, să hrănească șarpele casei. Baba Vuța trebăluiește pe la bucătăria de vară și pe terasă e Rita. Și-a lăsat părul lung și despletit și mă privește intens ca și când ar avea ceva să-mi spună sau parcă așteaptă să-i spun eu ceva. Eu tac și atunci ea se întoarce și dispare undeva în interiorul casei.

Ochii mă duc sus la Cetate unde Pătru Țiganu își mângâie murgul pe gât și pe bot. Vreau să-i spun ceva, dar nu știu ce și mă simt, cumva, vinovat de mușenia asta tâmpită, dar Pătru se uită la mine, îmi zâmbeste cu toată fața lui bună și mărinimoasă și ochii mei pot pleca mai departe.

Pe banca de piatră din avlia bisericii sunt toți ortacii mei: Ion Deală, Ion Gherman, Simion a lui Simania, Relu a lui Popa Mitru și Vetuța fata Felcerului. Vorbesc între ei, dar vorbesc o limbă pe care eu nu o înțeleg, sau doar se prefac că vorbesc, se prefac că sunt ocupați cu ceva, doar ca să nu mă bage pe mine în

seamă. Cu inima grea mă întorc să plec mai departe, dar tocmai atunci încep să înțeleg ce spun ei:

- Mitruț a plecat și nu s-a mai întors. Pe unde o mai fi el acum? Ce s-o fi ales de capul lui?

Vreau să le spun: Sunt aici lângă voi, proștilor!, dar nu pot.

Ochii mă duc la deal, pe Valea Mare și mă opresc la iaz și apa aia limpede mă răcorește fără să o ating. Îmi stinge o sete pe care n-am putut-o stinge niciodată de când am plecat.

De al Casa Codrenilor și până la Ochiul Beiului sunt însoțit de verii mei mai mari: Ilie, Ion și Adam. Nu vorbim unul cu altul, nu sunt pus la nici un fel de încercări și mă simt ușor ca un fulg. Ei se întorc spre lac, intră în apa rece și albastră și eu îi văd cum dispar undeva în adâncuri. Tot timpul până dispar, se uită în sus înspre mine.

Ochii mă duc la poteca ce suie la comoara lui Adam Neamțu și mă opresc la niște ziduri joase, ca niște măsele roase de carii, roase de timp. Sprijinit de unul din ei, văd un urs galben-brun-albastru. Îmi dau seamă că-i ursul pe care trebuia să-l văd cu Ilie, dar pe care nu l-am văzut până la urmă. Și el, bietul de el, m-a așteptat tot timpul ăsta! Îi văd colții magnifici și labele puternice, dar ochii lui par stinși, fără vlagă și ursul ăla care mă așteaptă, de cine știe când, e bolnav. E muribund.

Și eu rămân pe loc, înlemnit și nu pot face nimic altceva decât să mă uit la urs cum moare...

Tot dealul se învârte acum cu mine, mi-e greață și-mi vine să vărs. Nu mai știu unde sunt, m-am rătăcit și mi-e frică.

Undeva, în labirintele interioare, aud cum cineva mă cheamă pe nume. E Mama Nița care strigă:

- Te-a furat apa Mitruț! Te-a furat apa!! Vino înapoi! Acum!!

Deschid ochii larg în seara andalusiană și nu mai pot să văd râul care m-a furat. Mă scol încet și mă grăbesc spre arena de coridă să-mi întâlnesc prietenii suedezi.

Spectacolul s-a terminat mai demult, dar îi găsesc repede la o berărie din apropiere. Sunt foarte veseli și-mi povestesc entuziasmați amănunte de la coridă pe care încerc să nu le aud. Mă întreabă ce am făcut eu tot timpul ăsta.

Le răspund: Nimic.

editie on-line www.cartesiarte.ro

Aceasta carte poate fi comandata la adresa : gramadimitrie@gmail.com